

TILL/

Torsten Furberg,
Skellefteå

Kyrkoplikt eller kyrkotur

Medleforsrektorn John Olofsson skriver i sin uppsats, ”Bonnstan- ett levande kulturminne” följande: ”Under den katolska tiden – här före 1536 – var huvudregeln att alla skulle komma till kyrkan varje söndag och helgdag. Samma huvudregel gällde i början av den protestantiska tiden. Men den blev allt svårare att upprätthålla.

1681 får vi därför ett landstingsbeslut om kyrkotur som det heter. Beslutet gäller för hela dåvarande Västerbotten alltså även Norrbotten. Det innebär att den som bodde inom en mil från kyrkan skulle besöka kyrkan varje söndag. För den som bodde 1-2 mil från kyrkan räckte det med varannan söndag. För den som bodde 2-3 mil från kyrkan, var tredje söndag. För den som bodde 3-4 mil från kyrkan var fjärde söndag osv. Man prutade bort en söndag för varje mil. För en familj från Norsjö – 8 mil. Räckte det med var 8:e söndag. (resan dit 2 dar, hem 2 dar, på platsen 3 dar – en vecka. – Andra begränsningar!n- Så många som gården tål”. Men före (höst och vår) gav laga förfall. Även besök i annan kyrka.”.

Bonnstans ålder

Prosten Fellström skriver i sin bok ”Från kyrkbacken” följande: Hur länge kyrkostadsplatsen funnits kan icke med säkerhet avgöras. Sannolikt leder den sitt ursprung långt ned i medeltiden. Hur skulle man kunna vara den förutan? Avstånden voro långa vägarna dåliga och kyrkotvånget starkt. Omkring 100 helgdagar funnos att akta på. I samma mån som bebyggelsen sökte sig kängre inåt landet måste stugor och stallar anskaffas där bönderna kunde övernatta vid demånga helgerna och hålla till under besök på kyrkplatsen för dop, bgravningar, marknader, ting och uppbörder. Den ena stugan växte upp efter den andra i mån av befolkningens tillväxt. Några småstugor funnos redan 1413 för de sextio bönderna men flera voro av nöden för de 350 nönderna år 1543. En ordbok över medeltidsspråket upptager ”kirkiohärbärghe eller ”kirkkeeherrberge”. Detta ord tolkas som hus för mera avlägset boende kyrkobesökare. I samma ordbok finns också ”kirkiostadha” och ”stoofworum” som tydligen avser vårt ord kyrkostad. Kyrkostaden är sålunda en medeltida företeelse Ingenstådes var den så av nöden som i våra bygder med de långa avstånden.”. Fellström skriver även:” Kyrkstadsområdet är för första gången avritat å karta från 1648 och har sedan förblivit på samma ställe intill 1835 då en förflyttning till nuvarande plats ägde rum”.

Det här är några citat som jag hoppas kan ge svar på Dina frågor.

Mvh

Lars Jonsson